

**ДЕРЖАВНА ЕКОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ**

СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради

від 24.11. 2021 р., протокол № 4-21

ЗАТВЕРДЖЕНО
Ректор
БОНДАР О.І.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ДЕРЖАВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ
ПРАВА НА ВІЛЬНИЙ ВИБІР НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

Київ – 2021

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення забезпечує реалізацію права на вибір навчальних дисциплін, передбаченого Законом України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62), для здобувачів вищої освіти Державної екологічної академії післядипломної освіти та управління (далі – Академія).

1.2. Положення забезпечує умови для визначення наступних процедур:

- формування та доведення до відома здобувачів вищої освіти переліку навчальних дисциплін вільного вибору;

- здійснення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін зі сформованого переліку;

- організацію подальшого вивчення обраних дисциплін;

- визначення результатів навчання за обраними дисциплінами.

1.3. Перелік вибіркового навчальних дисциплін формується під час розробки навчального плану на весь нормативний термін навчання робочими групами, до складу яких входять: директор інституту або його заступник, проєктна група, завідувачі та провідні фахівці випускових кафедр із залученням представників інших кафедр, для задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб та можливостей особистості, регіональних потреб у фахівцях певної спеціальності, спеціалізації, ефективного використання можливостей і традицій Академії з урахуванням досягнень наукових шкіл та Академії загалом.

1.4. Внесення змін до переліку вибіркового навчальних дисциплін з урахуванням пропозицій гарантів освітніх програм, студентського самоврядування, зовнішніх оцінювачів і роботодавців відбувається під час складання робочих навчальних планів на наступний навчальний рік.

1.5. Вибір здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, що складає не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС, створює умови для досягнення ним наступних цілей:

- поглибити професійні знання в межах обраної освітньої (освітньо-професійної) програми та здобути додаткові спеціальні професійні компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);

- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загальнопрофесійні компетентності в межах спеціальності або споріднених спеціальностей і галузі знань;

- ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити результати навчання за загальними компетентностями.

1.6. Обсяг навчальної дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти становить не менше 2 кредитів ЄКТС (60 годин).

1.7. Форма контролю навчальної дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до навчального плану.

1.8. Вивчення здобувачами вищої освіти вибіркового навчального дисциплін здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління.

1.9. Вибіркові (вільного вибору) навчальні дисципліни навчального плану підготовки фахівців можуть носити індивідуальний характер і розвивати окрему поглиблену компетентність або бути об'єднані під певною спеціалізацією, напрямом для формування відповідної комплексної компетентності.

2. Методичне забезпечення організації вибору здобувачем вищої освіти навчальних дисциплін та регуляторні заходи

2.1. Навчально-наукові інститути та кафедри несуть відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам вищої освіти для реалізації ними права вільного вибору. На вибір здобувачам вищої освіти пропонуються навчальні дисципліни, програми і робочі програми які були розроблені відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», затверджені у складі освітніх програм та навчальних планів, що реалізуються Академією та мають необхідні елементи навчально-методичного комплексу дисципліни.

Навчальні дисципліни вільного вибору можуть обиратися здобувачами вищої освіти як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації або спорідненості отримуваних компетенцій.

2.2. Відповідно до сформульованих у п.1.5 цілей здобувачам вищої освіти пропонується реалізовувати свій вибір шляхом:

2.2.1. Вибору навчальних дисциплін з вибіркової складової навчального плану освітньої (освітньо-професійної, освітньо-наукової) програми, за якою здобувач вищої освіти навчається:

2.2.1.1. Вибір спеціалізованого (профільованого) пакета навчальних дисциплін, який включає переважно фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача вищої освіти в межах обраної чи спорідненої освітньої програми, і спрямований на поліпшення здатності здобувача вищої освіти до працевлаштування за обраним фахом.

2.2.2. Вибору навчальних дисциплін в іншому ЗВО при реалізації здобувачем вищої освіти права на академічну мобільність.

2.3. Здобувачеві вищої освіти може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках:

2.3.1. Якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали навчальну дисципліну чи блок (пакет) навчальних дисциплін, перевищує максимальну чисельність, установлену відповідним навчально-науковим інститутом, кафедрою. У цьому випадку перевага в першу чергу надається здобувачам вищої освіти, які навчаються на тій самій спеціальності в навчально-науковому інституті, а в наступну чергу – тим здобувачам вищої освіти, які зафіксували свій вибір раніше;

2.3.2. Якщо кількість здобувачів вищої освіти, які обрали блок навчальних дисциплін (п.п.2.2.1.1), є меншою за встановлені в Академії мінімуми.

2.4. У випадку, якщо здобувачу вищої освіти відмовлено у здійсненому ним виборі із причин, позначених у пункті 2.3, йому надається можливість здійснити повторний вибір із переліку навчальних дисциплін (блоків, пакетів дисциплін) групи, за якими вже сформовані відповідно до встановлених в Академії мінімальних вимог до чисельності здобувачів вищої освіти у групах і де немає перевищення встановлених навчально-науковими інститутами та кафедрами максимумів, а також які не призведуть до повторної відмови з причин, викладених у підпунктах 2.3.1 – 2.3.2.

2.5. Обрані здобувачем вищої освіти навчальні дисципліни (блоки, пакети дисциплін) затверджуються директором навчально-наукового інституту, на якому навчається здобувач вищої освіти, як невід’ємна складова індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти. Невиконання будь-якої з позицій індивідуального навчального плану є академічною заборгованістю. Зміна здобувачем вищої освіти свого вибору після його затвердження можлива лише за письмовим дозволом директора навчально-наукового інституту; при цьому зміна обраних навчальних дисциплін (блоків, пакетів дисциплін) після початку навчального семестру, в якому вони викладаються, не допускається.

2.7. Для формування навчальних груп на наступний навчальний рік щодо вивчення вибіркових навчальних дисциплін здобувачі вищої освіти, які будуть навчатись на 1-му, 2-му, 3-му курсах ОР Доктор філософії та на 1-му і 2-му курсах ОР Магістратур, повинні завчасно за 2 тижні до початку занять зареєструватись (подати письмову заяву дирекції інституту).

Якщо здобувач вищої освіти у встановлені терміни без поважних причин не скористався своїм правом вибору навчальної дисциплін (блоку, пакетів дисциплін), відповідні позиції його індивідуального навчального плану визначаються за пропозиціями випускової кафедри (проектної групи), на якій він навчається, відповідним навчально-науковим інститутом і

затверджуються розпорядженням директора навчально-наукового інституту. Відмова здобувача вищої освіти виконувати сформований таким чином навчальний план є грубим порушенням навчальної дисципліни.

2.9. Сукупний обсяг обов'язкової і вибіркової складових індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти, незалежно від шляхів реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін, повинен відповідати вказаному в освітній (освітньо-професійній, освітньо-науковій) програмі, за якою навчається здобувач вищої освіти.

3. Порядок вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін

3.1. Терміни проведення процедур вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного (для планування та організації освітнього процесу, його методичного і кадрового забезпечення) формування контингенту здобувачів вищої освіти у групах і потоках (п. 2.7).

3.2. Процедура вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін включає шість етапів.

3.2.1. Перший етап – ознайомлення здобувачів вищої освіти із порядком, термінами й особливостями реєстрації та формування груп для вивчення навчальних дисциплін вільного вибору в Академії. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання заходи першого етапу організуються упродовж перших двох тижнів навчання у відповідному весняному семестрі; для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання – не пізніше настановної сесії.

3.2.2. Другий етап – ознайомлення здобувачів вищої освіти із переліками навчальних дисциплін вибору, які пропонуються як за програмою, за котрою вони навчаються, так і за іншими програмами. Ознайомлення відбувається з використанням інформаційного пакета на сайті Академії, шляхом організації зустрічей з представниками кафедр (проектних груп). Ознайомлення здобувачів вищої освіти із переліками навчальних дисциплін і блоків (пакетів) вибору організуються упродовж трьох тижнів.

3.2.3. Третій етап – запис здобувачів вищої освіти на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання здійснюється одночасно в межах Академії за затвердженим графіком. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання – за графіками, затвердженими в діапазоні термінів, установлених відповідно до графіку занять. Тривалість етапу не може перевищувати два тижні. За результатами вивчення Переліку вибіркового навчальних дисциплін здобувачі подають заяву на ім'я директора навчально-наукового інституту, в якому вони навчаються, про обрані ними дисципліни.

Перелік обраних здобувачами навчальних дисциплін визначається відповідним розпорядженням проректора з науково-педагогічної роботи.

3.2.4. Четвертий етап – опрацювання заяв здобувачів вищої освіти навчально-науковими інститутами, перевірка контингенту здобувачів вищої освіти і попереднє формування груп на вивчення вибіркового навчального дисциплін. За результатами етапу здобувачам вищої освіти, вибір яких не може бути задоволений з причин, перелічених у пункті 2.3, повідомляється про відмову (із зазначенням причини) і пропонується зробити вибір із скоригованого (див. пункт 2.4) переліку. Тривалість етапу не перевищує 5 робочих днів

3.2.5. П'ятий етап – повторний запис здобувачів вищої освіти на вивчення навчальних дисциплін (пакетів, блоків тощо). Здійснюється за правилами, наведеними в підпункті 3.2.6, для здобувачів вищої освіти денної форми – одночасно в межах Академії. Тривалість етапу – не більше ніж календарний тиждень.

Якщо для вивчення окремої навчальної вибіркової дисципліни не сформувалась мінімальна кількість здобувачів вищої освіти, то відповідальний працівник інституту (кафедри) доводить до відома здобувачів вищої освіти про необхідність вибору іншого блоку навчальних дисциплін, з яких сформувалась (чи сформується) кількісно достатня група здобувачів вищої освіти.

Здобувач вищої освіти, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) не визначився з вибірково навчальними дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

Здобувач вищої освіти в односторонньому порядку не може відмовитись від вільного вибору навчальних дисциплін. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість, за що здобувач вищої освіти може бути відрахований з Академії.

3.2.6. Шостий етап – остаточне опрацювання заяв здобувачів вищої освіти інститутами (кафедрами), прийняття рішень щодо здобувачів вищої освіти, які не скористалися правом вільного вибору (пункт 2.7), перевірка контингенту здобувачів вищої освіти і формування груп за спеціалізацією (профілем), а також мобільних груп для вивчення вибіркового навчального дисциплін здійснюється відповідальними працівниками навчально-наукового інституту, а списки груп спеціалізацій (профілів) і мобільних груп подаються на затвердження директорів навчально-наукового інституту.

Директори навчально-наукових інститутів спільно із завідувачами випускових кафедр формують академічні групи для вивчення вибіркового навчального дисциплін здобувачами певної спеціальності і передають

пропозиції в установлені терміни до навчального відділу для складання розкладу.

Обрані навчальні дисципліни вносяться до робочих навчальних планів спеціальностей і визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до початку навчального року для навчальних планів і освітніх програм з 10-го робочого дня після початку першого семестру – для освітнього ступеня «магістр» та освітньо-наукового ступеня «доктор філософії». Тривалість етапу – не більш ніж календарний тиждень.

3.3. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибіркового навчальних дисциплін інформація про них вноситься до індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти.

4. Прикінцеві положення

4.1. Заяви здобувачів вищої освіти щодо їх вільного вибору, розпорядження про формування груп зберігаються впродовж усього терміну навчання здобувача вищої освіти за відповідним рівнем.

4.2. Директор навчально-наукового інституту за письмовою заявою здобувача вищої освіти і згодою керівника проєктої групи (гаранта освітньої програми) може дозволити здобувачеві вищої освіти – учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибірково навчальні дисципліни, які прослухані в навчальному закладі – партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в Академії.

4.3. У випадку поновлення, переведення здобувача вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпустки або зарахування для здобуття освітнього ступеня «магістр» із скороченим терміном навчання за письмовою згодою здобувача вищої освіти і згодою керівника проєктної групи (гаранта освітньої програми) можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених навчальних дисциплін із циклу вільного вибору.

4.4. Внесення змін до Порядку реалізації вільного вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін здійснюється лише за згодою Вченої ради Академії.